OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lausunto

1.4.2025

VN/2628/2025
VN/2628/2025-OKM-14

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto sivistysvaliokunnalle komission tiedonannosta kilpailukykykompassi EU:lle (E 8/2025 vp)

Euroopan komissio antoi tiedonannon kilpailukykykompassista EU:lle 29.1.2025 (KOM (2025) 30 lopullinen). Kompassi ohjaa komission työtä seuraavat viisi vuotta ja listaa toimenpiteiden painopisteet kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Kompassi sisältää komission suunnitelmat innovaatiokuilun kaventamiseen, yhteisen tiekartan hiilestä irtautumiseen ja kilpailukykyyn sekä riippuvuuksien vähentämiseen ja turvallisuuden kasvattamiseen. Lisäksi kompassi kuvaa komission toimia ja aloitteita kilpailukyvyn horisontaalisissa mahdollistajissa: sääntely-ympäristön yksinkertaistaminen, sisämarkkinat, rahoitus, osaaminen ja laadukkaat työpaikat sekä politiikkatoimien koordinaatio EU:ssa ja kansallisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lausuntonaan komission tiedonannosta kilpailukykykompassi EU:lle (E 8/2025 vp) seuraavasti.

Osaaminen ja taidot

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan koulutustason nostamisen ja jatkuvan oppimisen vahvistamisen tärkeydestä EU-tasolla. Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että taitoja ei ole ilman koulutusta, ja koulutuksen merkitystä muutenkin kuin välineenä on tarpeen nostaa esiin.

Kilpailukykykompassi painottaa osaamisen osalta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja Osaamisunionin toimia. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin päivitys tapahtuu komission työohjelman mukaan vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä. Komission tiedonanto Osaamisunionista (Union of Skills) annettiin 5.3.2025 Tiedonannossa Osaamisunionista on laajasti ehdotuksia taitojen ja vahvan koulutuspohjan rakentamiseen kaikilla koulutusasteilla, elinikäiseen oppimiseen, osaamisen tunnistamiseen ja liikkuvuuteen sekä osaajien houkutteluun ja pitovoimaan. Tiedonannossa on myös ehdotuksia EU-tason osaamisen ennakointiin ja osaamisen hallintomalliin. Opetus- ja kulttuuriministeriön on valmistelemassa Osaamisunioni-tiedonannosta E-kirjelmää yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

Tutkimus- ja innovaatiotoiminta

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan merkityksestä EU-tasolla.

Ministeriö korostaa lisäksi, että eurooppalaista tutkimusaluetta tulee kehittää siten, että se vahvistaa kestävää kasvua, työllisyyttä ja yhteiskunnallista kehitystä. Eurooppalaisen tutkimusalueen uudistamisen keskeisenä painotuksena tulee olla tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus. Euroopan kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että Eurooppa olisi houkutteleva paikka tutkimus- ja innovaatiotoiminnalle siten, että se tarjoaa hyvät toimintaedellytykset sekä julkisille että yksityisille toimijoille. Ministeriö myös korostaa tekoälytutkimuksen tukemista suurteholaskennan avulla.

Ministeriö toteaa, että komissio on antamassa tutkimus- ja innovaatiosektorilla uuden rahoitusohjelman lisäksi useita lainsäädäntöehdotuksia: eurooppalaisesta tutkimusalueesta, innovaatioista, kvanttialasta, kehittyneistä materiaaleista ja avaruudesta. Näiden lisäksi komissio on antamassa useita strategiaehdotuksia: Tekoäly tieteessä, tekoälyn soveltaminen, dataunioni, startup- ja kasvuyritykset, biotieteet, biotalous ja kvanttiala. Näihin ehdotuksiin tullaan ottamaan tarkemmin kantaa komission annettua yksittäiset aloitteet tai ehdotukset.

Ministeriö toteaa, että EU:n kilpailukykyneuvoston kokouksessa marraskuussa 2024 Tanska aloitteesta annettiin 22 jäsenmaan tukemana (Suomi mukaan lukien) kannanotto, jossa korostettiin Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) riippumattomuuden merkitystä.

Lisätietoja:
Opetusneuvos Päivi Bosquet, paivi.bosquet@gov.fi, p. 0295 330 375
Opetusneuvos Petteri Kauppinen, petteri.kauppinen@gov.fi, p. 0295 330 147

Jakelu Eduskunnan sivistysvaliokunta

Tiedoksi Erityisavustaja Emmi Venäläinen
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen